

SS CLEMENS XIII UT PRIMUM

Encyclique du pape Clément XIII " Ut Primum "

Encyclique
« **Damnatio, et prohibitio** »
Pape Clément XIII
septembre 1759

DAMNATIO, ET PROHIBITIO

Operis in plures Tomos distributi, cujus est Titulus :
Encyclopédie, ou Dictionnaire raisonné des Sciences, des Ars,
des Métiers par une société de Gens de Lettres mis en ordre,
& publié par Mr Diderot de l'Académie Royale des Sciences, & des belles Lettres de Prusse ;

& quant a la partie Mathématique,
par Mr d'Alembert de l'Académie Royale de Sciences de Paris, de celle de Prusse,
& de la Société Royale de Londres.

CLEMENS PAPA XIII.

Ad futuram rei memoriam

Ut primum in lucem prodiit spissum opus in plures Tomos tributum, cujus est titulus – *Encyclopedie ou Dictionnaire raisonné des Sciences, des Ars, & des Metiers par une société de Gens de Lettres mis en ordre, & publié par Mr Diderot de l'Academie Royale des sciences, & des belles Lettres de Prusse; & quant a la partie Mathematique, par Mr d'Alembert de l'Academie Royale des sciences de Paris, de celle de Prusse, & de la Societé Royale de Londres* – non publico tantum rumore, sed gravissimorum quoque hominum Fidei, & Religionis zelo flagrantium judicio accepimus plurima in eo efferri, ac contineri, quæ non solum Christianæ pietati, ac morum disciplinæ quammaxime obsessent, sed quæ Religionem ipsam impeterent, eamque vel ex imo convellere niterentur, vel summa certe ejus capita, ac dogmata labefactarent: quapropter istituto a Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium Congregatione Indici Librorum prohibendorum, atque expurgandorum præposita accurato ejusdem operis examine, atque judicio inter Libros ab apostolica Sede damnatos, atque proscriptos referendum esse decretum est die V. Martii proxime præteriti. Fuere interea nonnulli, qui e publica rei literariæ, & Christianæ quoque fore putantes, si, correctis, quibus scatet, erroribus, nova editione recusum, emendatumque prodiret, ad eam adornandam aggressi, adjectisque ad certa capita, seu articulos notis, idoneum periculo, ac malo omni remedium attulisse arbitrati sunt: sed diffusum, ac serpens in opere universo venenum, cum tale non esset, quod leni curaretur antidoto, irrito plane studio, ac labore operam ii suam luserunt; neque enim legentium periculo, ac detrimento satis consultum, neque opus satis correctum expurgatumque prodiisse compertum est. Novæ subinde, ac graves adversus utramque editionem querelæ ad Apostolatam nostrum delatæ sunt, quæ pro rei gravitate auctoritatis, & vigilantia nostræ opem flagitare videntur. Primum igitur in amaritudine cordis nostri vehementer dolemus, jam ad ea, quæ prædixit Salvator, devenisse Nostempora, in quibus refrigerante charitate, atque in deterius labente morum disciplina, tum exundante per effrænem philosophandi, scribendique licentiam fallacium, impiarumque doctrinarum illuvie, fides quoque ipsa, & cui innititur Divina Revelatio, impudentissime oppugnatur. Incredulitas vero jam non tantum admittitur, sed & palam, aperteque docetur, lateque adeo propagatur, ut, si fieri posset, quam usque ad consummationem sæculi permansuram Christus Jesus promissit, Ecclesia impiorum hominum Doctrinis everteretur funditus, ac tolleretur; cum

enim sit Civitas illa fortis per Isaiam descripta, in qua, ut exponit Hieronimus – *ponitur murus bonorum operum, & antemurale rectæ Fidei, ut duplici septa sit munimento* – perversa, ac præpostera cum agendi, tum docendi ratione murum pariter, & antemurale disjicere, ac dissipare moluntur. Nos vero, quos posuit Dominus custodes, ac vigiles super muros Hierusalem, ut iis fortiter obsistamus, qui dicunt – *exinanite, exinanite usque ad fundamentum in ea* – pro loci, ac muneris nostri ratione silere diutiùs nec possumus, nec debemus; sed creditum Nobis Fidei, ac Religionis depositum, omni, qua possumus, ope, ne quid detrimenti capiat, custodire, ac tueri volentes, ne latius manenet in Ecclesiæ, animarumque perniciem exitialis operis lues, Venerabilibus Fratribus nostris ejusdem S. R. E. Cardinalibus in tota Republica Christiana Generalibus Inquisitoribus adversus hæreticam pravitatem auctoritate Apostolica deputatis opus ipsum cum adjectis quoque notis, seu correctionibus novo examini subjiciendum commisimus, qui consultis primum Theologis ad censuram ferendam designatis, eorumque judiciis mature expensis, in Congregatione deinde Generali coram Nobis habita feria V. die II. Augusti nuper elapsi, quid de opere ipso statuendum foret, per sua Nobis singillatim suffragia exposuerunt. Itaque, exceptis eorum sententiis, inspectisque Theologorum censuris, Motu proprio, atque ex certa scientia, & matura deliberatione nostris, deque Apostolicæ potestatis plenitudine opus prædictum ubicumque, & quocumque idiomate, etiam cum notis, seu declarationibus, ac correctionibus quibuscumque hactenus impressum, aut imposterum imprimendum, tamquam continens doctrinam, atque propositiones falsas, perniciosas, & scandalosas, ad incredulitatem, & religionis contemptum inducentes, morum corruptelæ, atque impietati viam facile aperientes damnamus, ac reprobamus, ipsumque legi, retineri, & quocumque etiam idiomate describi prohibemus omnibus & singulis Christifidelibus etiam specifica, & individua mentione, & expressione dignis sub pœna excommunicationis majoris quoad personas sæculares, quo vero ad Ecclesiasticas, etiam regulares sub pœna suspensionis a Divinis ipso facto absque alia declaratione incurrendis, quarum absolutionem, & respective relaxationem Nobis, & Successoribus Nostris Romanis Pont. pro tempore existentibus, except odumtaxat quoad excommunicationem prædictam mortis articulo, reservamus: Mandantes omnibus & singulis Christifidelibus sub iisdem excommunicationis respective, & suspensionis pœnis, qui ejusdem opus apud se habuerint, seu in quorum manus subinde pervenerint, ut illud, statim ac præsentibus nostræ Literæ eis innotuerint, locorum Ordinariis, vel hæreticæ pravitatis Inquisitoribus, seù eorum Vicariis tradere teneantur, qui exempla sibi tradita illico flammis abolenda curent. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Ut autem eadem præsentibus Literæ ad omnium notitiam facilius perducantur, nec quisquam illarum ignorantiam pertexere possit, volumus, ac mandamus, illas ad valvas Basilicæ Principis Apostolorum, & Cancellariæ Apostolicæ, necnon Curie generalis in Monte Citorio, & in Acie Campi Floræ de Urbe per aliquem ex Cursoribus nostris, ut moris est, publicari, illarumque exempla ibi affixa relinqui: ipsarum etiam præsentium Literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis manu alicujus Notarii publici subscriptis & sigillo personæ in Ecclesiastica dignitate constitutæ munitis eadem prorsus fidem tam in judicio, quam extra illud ubicumque locorum haberi, quæ ipsis originalibus Literis adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die III. Septembris MDCCLIX. Pontificatus Nostri Anno Secundo.

D. Cardinalis Passioneus.

Die, mense & anno, quibus supra, supradicta Damnatio, & Prohibito affixa, & publicata fuit ad valvas Basilicæ Princ. Apost., & Cancell. Apostolicæ,
necnon Curie Generalis in Monte Citorio, & in Acie Campi Floræ, ac in aliis locis solitis & consuetis Urbis per me Joseph Renzoni Apost. Curs.

Philippus Contini Mag. Curs.

ROME, & SENIS apud Bonettos Typis Publicis, Per Franciscum Rossi Typographum MDCCLIX.

DAMNATIO, ET PROHIBITIO

Operis in plures Tomos distributi, cujus est Titulus: Encyclopedie, ou Dictionnaire raisonné des Sciences, des Arts, des Metiers par une société de Gens de Lettres mis en ordre, & publié par M. Diderot de l'Académie Royale des Sciences, & des belles Lettres de Prusse, & quant à la partie Mathématique, par M. d'Alembert de l'Académie Royale de Sciences de Paris, de celle de Prusse, & de la Société Royale de Londres.

CLEMENS PAPA XIII.

Ad futuram rei memoriam

UT primum in lucem prodiret spiritum opus in plures Tomos triburum, cujus est titulus — *Encyclopedie, ou Dictionnaire raisonné des sciences, des Arts, & des Metiers par une société de Gens de Lettres mis en ordre, & publié par M. Diderot de l'Académie Royale des Sciences, & des belles Lettres de Prusse; & quant à la partie Mathématique, par M. d'Alembert de l'Académie Royale des sciences de Paris, de celle de Prusse, & de la Société Royale de Londres* — non publico tantum rumore, sed gravissimorum quoque hominum Fidei, & Religionis zelo flagrantium judicio accepimus plurima in eo esse, ac contineri, quae non solum Christianae pietati, ac morum disciplinae quammaxime obessent, sed quae Religionem ipsam impeterent, eamque vel ex imo convellere niterentur, vel lumina certe ejus capita, ac dogmata labefacerent: quapropter illustrata a Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium Congregatione Indici Librorum prohibendorum, atque expurgandorum praeposita accurato ejusdem operis examine, atque judicio inter Libros ab apostolica Sede damnatos, atque proscriptos referendum esse decretum est die v. Martii proxime praeteriti. Fuere interea nonnulli, qui e publica rei literariae, & Christianae quoque fore puritatis, si, correctis, quibus feater, erroribus, nova editione reculum, emendatumque prodiret, ad eam admandandam aggressi, adjectisque ad certa capita, seu articulos notis, idoneum periculo, ac malo omni remedium atrollisse arbitrari sunt: sed diffusum, ac serpens in opere universo venenum, cum tale non esset, quod levi cutaretur antidoto, irrito plano studio, ac labore operam suam luserunt, neque enim legentium periculo, ac detrimenti satis consulunt, neque opus satis correctum expurgatumque prodiret competere est. Nova subinde, ac graves adversus utramque editionem querelae ad Apostolicam nostram delatae sunt, quae pro rei gravitate auctoritatis, & vigilantiae nostrae opem flagitare videntur. Primum igitur in amaritudine cordis nostri vehementer dolemus, jam ad ea, quae praedixit Salvator, devenisse Nostemporae, in quibus resingrescente charitate, atque in deterius labente morum disciplina, tum exundante per effrenem philosophandi, scribendique licentiam fallacium, impiarumque doctrinarum illius, fides quoque ipsa, & cui innititur Divina Revelatio, impudentissime oppugnantur. Incredulitas vero jam non tantum admittitur, sed & palam, aperteque docetur, haecque adeo propagatur, ut, si fieri possent, quam usque ad consummationem saeculi permanuram Christus Jesus promittit, Ecclesia impiorum hominum doctrinis everteretur funditus, ac tolleretur; cum enim sit Civitas illa fortis per Isaiam descripta, in qua, ut exponit Hieronymus — *posuit murus honorum operam, & aeternale regnum Fidei, ut duplii septa sit munimento* — perversa, ac praepostera cum agendi, tum docendi ratione mutum pariter, & aeternale dispicere, ac dissipare moliantur. Nos vero, quos posuit Dominus custodes, ac vitulis super muros Hierusalem, ut iis fortiter obstitamus, qui dicunt — *exinanite, exinanite usque ad fundamentum in ea* — proloci, ac muneris nostri ratione silere diutius nec possumus, nec debemus: sed creditum Nobis Fidei, ac Religionis depositum, omni, qua possumus, ope, ne quid detrimenti capiat, custodire, ac tueri volentes, ne latius manent in Ecclesia, animarumque perniciem exitialis operis luce, Venerabilibus Fratribus nostris ejusdem S. R. E. Cardinalibus in tota Republica Christiana Germanibus Inquisitoribus adversus haereticam pravitatem auctoritate Apostolica depuratis opus ipsum cum adjectis quoque notis, seu correctionibus novo examini subiciendum commisimus, qui consulti primum Theologis ad censuram ferendam designatis, eorumque judicis mature expensis, in Congregatione deinde Generali coram Nobis habita feria v. die 11. Augusti nuper elapsi, quid de opere ipso statuendum foret, per sua Nobis singillatim suffragia expulerunt. Itaque, exceptis eorum sententiis, inspectisque Theologorum censuris, Motu proprio, atque ex certa potentia, & matura deliberatione nostris, deque Apostolicae potestatis plenitudine opus praedictum ubicumque, & quocumque idiomate, etiam cum notis, seu declarationibus, ac correctionibus quibuscumque hactenus impressum, aut impressum imprimendum, tamen continens doctrinam, atque propositiones falsas, perniciosas, & scandalosas, ad incredulitatem, & religionis contemptum inducentes, morum corruptelae, atque impietati viam facile aperientes damnamus, ac reprobamus, ipsumque legi, retineri, & quocumque etiam idiomate describi prohibemus omnibus & singulis Christianis omnibus etiam specificis, & individua mentione, & expressione dignis sub poena excommunicationis majoris quoad personas saeculares, quo vero ad Ecclesiasticas, etiam regulares sub poena suspensionis a Divinis ipso facto absque alia declaratione incurrendis, quarum absolutionem, & respective relaxationem Nobis, & Successoribus nostris Romanis Pont. pro tempore existentibus, excepto odumtaxat quoad excommunicationem praedictam mortis articulo, reservamus; Mandantes omnibus & singulis Christianis sub eisdem excommunicationis respectu, & suspensionis poenis, qui ejusdem opus apud se habuerint, seu in quorum manus subinde pervenerint, ut illud, statim ac praesentes nostrae Literae eis innotuerint, locorum Ordinariis, vel haereticae pravitatis Inquisitoribus, seu eorum Vicariis tradere teneantur, qui exempla sibi tradita illico si minus abolenda curent. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Ut autem eadem praesentes Literae ad omnium notitiam facilius perducantur, nec quisquam illarum ignorantiam pertexere possit, volumus, ac mandamus, illas ad valvas Basilicae Principis Apostolorum, & Cancellariae Apostolicae, necnon Curiae generalis in Monte Citorio, & in Aede Campi Florae de Urbe per aliquem ex Curatoribus nostris, ut moris est, publicari, illarumque exempla ibi affixa relinqui: ipsarum etiam praesentium Literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis manu alicujus Notarii publici subscribis & sigillo perferri in Ecclesiastica dignitate constituta munis eandem prorsus fidem tam in judicio, quam extra illud ubicumque locorum haberi, quae ipsi originalibus Literis adhibeantur, si forent exhibita, vel ostensa.

Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die 11. Septembris MDCCCLIX. Pontificatus Nostri Anno Secundo.

D. Cardinalis Passioneus.

Die, mense & anno, quibus supra, supra dicta Damnatio, & Prohibitio effusa, & publicatio facta ad valvas Basilicae Princ. Apost. & Cancell. Apostolicae, necnon Curiae Generalis in Monte Citorio, & in Aede Campi Florae, ac in aliis locis sibi & concessis Urbis per me Joseph. Reuzzi Apst. Caus. Philippus Contini Mag. Caus.

ROME, & SENIS apud Bonetos Typis Publicis, Per Franciscum Rossi Typographum Romae MDCCCLIX.